

ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΣ ΜΕΣΟΛΑΒΗΣΗΣ & ΔΙΑΙΤΗΣΙΑΣ

ΕΔΡΑ: Πλατεία Βικτωρίας 7, Αθήνα 10434 ☎210 88 14 922 ☎ 210 88 15 393 ✉info@omed.gr
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ: Πολυτεχνείου 21, Θεσσαλονίκη 54626 ☎ 2310 517 128 ☎ 2310 517 119

Προς:

- 1. Σύλλογος Τεχνικών Επιστημόνων Βιομηχανίας (ΣΤΕΒ),** Γ' Σεπτεμβρίου 48β & Μάρνη (Κτίριο ΕΚΑ), 104 33 Αθήνα
- 2. Σύνδεσμος Ελληνικών Βιομηχανιών (ΣΕΒ),** Ξενοφώντος 5, 105 57 Αθήνα

ΔΙΑΙΤΗΤΙΚΗ ΑΠΟΦΑΣΗ

7/2004

Για τους όρους αμοιβής και εργασίας των Χημικών Μηχανικών Επιστημόνων που απασχολούνται με σχέση εξαρτημένης εργασίας σε Βιομηχανικές Επιχειρήσεις, οποιουδήποτε είδους, όλης της χώρας

(Πράξη κατάθεσης Υπουργείου Απασχόλησης και Κοινωνικής Προστασίας: 14/16-07-2004)

1. Με βάση το Ν. 1876/90 και τον Κανονισμό Καταστάσεως Μεσολαβητών-Διαιτητών, κληρώθηκα διαιτητής, προκειμένου να επιλύσω τη συλλογική διαφορά εργασίας «για τους όρους αμοιβής και εργασίας των χημικών μηχανικών που απασχολούνται με σχέση εξαρτημένης εργασίας σε βιομηχανικές επιχειρήσεις οποιουδήποτε είδους, σε ολόκληρη τη χώρα», μεταξύ της συνδικαλιστικής οργάνωσης των εργαζομένων με την επωνυμία «Σύλλογος Τεχνικών Επιστημόνων Βιομηχανίας» (ΣΤΕΒ) και της εργοδοτικής συνδικαλιστικής οργάνωσης με την επωνυμία «Σύνδεσμος Ελληνικών Βιομηχανιών» (ΣΕΒ).
2. Η προσφυγή στη διαιτησία έγινε από τη συνδικαλιστική οργάνωση των εργαζομένων, με βάση το άρθρο 16 παρ. 1γ του Ν. 1876/90, λόγω άρνησης μεσολάβησης από την εργοδοτική οργάνωση, σύμφωνα με το υπ' αριθμ. πρωτ. εσ. εισ. 91/13-4-2004 έγγραφο του Μεσολαβητή Ανδρέα Νικολόπουλου.
3. Προκειμένου να καταλήξω στην απόφασή μου, κάλεσα σε κοινή συνάντηση στις 11.5.2004 στα γραφεία του Ο.ΜΕ.Δ. στην Αθήνα, τους εκπροσώπους των μερών για να διατυπώσουν τις απόψεις τους.

Στη συνάντηση αυτή προσήλθαν οι εκπρόσωποι των μερών, νόμιμα εξουσιοδοτημένοι και ανέπτυξαν προφορικά τις απόψεις τους καταθέσαντες παράλληλα τα από 11-5-2004 ο Σ.Τ.Ε.Β. και από 5-4-2004 ο Σ.Ε.Β. υπομνήματα με τα συνοδεύοντα αυτά σχετικά έγγραφα.

4. Έλαβα επίσης υπόψη μου τα εξής:
  - α. Τα έγγραφα που περιέχονται στο σχετικό φάκελλο (κοινοποιήσεις, εξουσιοδοτήσεις, πρακτικά, κ.λπ.).
  - β. Την από 19-4-2004 αίτηση της συνδικαλιστικής οργάνωσης των εργαζομένων προς τον Ο.ΜΕ.Δ. για προσφυγή στη διαιτησία.
  - γ. Την από 5-2-2004 εξώδικη καταγγελία της 33/2003 ΔΑ καθώς και της πρόσκλησης της ως άνω συνδικαλιστικής οργάνωσης των εργαζομένων προς την εργοδοτική συνδικαλιστική οργάνωση, στην οποία επισυνάπτεται και το σχέδιο της συλλογικής σύμβασης εργασίας «για τους όρους αμοιβής και εργασίας των χημικών μηχανικών επιστημόνων που απασχολούνται με σχέση εξαρτημένης εργασίας σε βιομηχανικές επιχειρήσεις, οποιουδήποτε είδους, σε ολόκληρη τη χώρα» για το έτος 2004.
  - δ. Την 33/2003 ΔΑ «για τους όρους αμοιβής και εργασίας των χημικών μηχανικών επιστημόνων που απασχολούνται με σχέση εξαρτημένης εργασίας σε βιομηχανικές επιχειρήσεις οποιουδήποτε είδους, σε ολόκληρη τη χώρα».
  - ε. Την 38/2003 Δ.Α. «για τους όρους αμοιβής και εργασίας των μεταλλειολόγων-μεταλλουργών» και την 46/2003 Δ.Α. «για τους όρους αμοιβής και εργασίας των μηχανολόγων ηλεκτρολόγων μηχανικών» που είναι συναφείς με την παρούσα.
  - στ. Την από 24-5-2004 ΕΓΣΣΕ που προβλέπει αυξήσεις για το έτος 2004 σε ποσοστό 4% από 1-1-2004 συν 2% από 1-9-2004 συν 8,5 ευρώ (ποσοστό 1,7%) στους κατώτατους μισθούς.
  - ζ. Τις τρέχουσες οικονομικές εξελίξεις και ιδίως τις προβλέψεις του Εθνικού Αναθεωρημένου Προγράμματος Σταθερότητας και Ανάπτυξης του Υπουργείου Οικονομίας και Οικονομικών για την αύξηση του Ακαθάριστου Εγχωρίου Προϊόντος (+4,2%), της παραγωγικότητας της εργασίας (+2,5%) και του Δ.Τ.Κ. (3,4%) κατά το έτος 2004.
5. Όσον αφορά τους ισχυρισμούς - ενστάσεις της εργοδοτικής οργάνωσης ΣΕΒ που προβάλλονται με το από 5-4-2004 υπόμνημα της:
  - α) περί αντιθέσεως των σχετικών περί μονομερούς προσφυγής στη διαιτησία διατάξεων του Ν. 1876/90 στην 154 Δ.Σ.Ε. την οποία κύρωσε η χώρα μας με

το Ν. 2403/1996 υπό το φως και της έκθεσης 2261/2003 της Επιτροπής Συνδικαλιστικής Ελευθερίας της ΔΟΕ και

β) περί του ότι ο ΣΤΕΒ δεν έχει τη μορφή της συνδικαλιστικής οργάνωσης που προβλέπεται από τις διατάξεις του Ν. 1264/82 για τη νομιμοποίηση σύναψης ομοιοεπαγγελματικής ΣΣΕ, σημειώνω τα ακόλουθα:

A. α) Κατ' αρχήν οι εκθέσεις, οι συστάσεις και οι αποφάσεις των διαφόρων οργάνων της ΔΟΕ που απευθύνονται στις κυβερνήσεις αφορούν αποκλειστικά τις σχέσεις των ελεγχόμενων κρατών μελών με την Οργάνωση και δεν επιδρούν στο εσωτερικό δίκαιο των κρατών-μελών, αφού δεν αποτελούν κανόνες δικαίου, ούτε διεθνούς ούτε εσωτερικού. Μόνο αν τροποποιηθεί το εσωτερικό δίκαιο με τις προβλεπόμενες νομοθετικές διαδικασίες σε συμμόρφωση με τη σύσταση, προκύπτει μεταβολή του νομικού καθεστώτος. Στην προκειμένη περίπτωση η Επιτροπή Συνδικαλιστικής Ελευθερίας της ΔΟΕ, μετά από καταγγελία εργοδοτικής οργάνωσης, με την έκθεση της 2261/2003 θεωρεί σε σχέση με τη διαιτησία του ν. 1876/90 «... ότι υπάρχει ακόμη περιθώριο βελτίωσης στην εφαρμογή της αρχής των ελεύθερων και εθελούσιων συλλογικών διαπραγματεύσεων και των Συμβάσεων αρ. 98 και 154 που επικυρώθηκαν από την Ελλάδα. Η Επιτροπή συνεπώς προτείνει να ξεκινήσει η Κυβέρνηση διαπραγματεύσεις με τις πιο αντιπροσωπευτικές οργανώσεις εργοδοτών και εργαζομένων με σκοπό την εξέταση μέτρων που θα διασφαλίζουν ότι η υποχρεωτική διαιτησία είναι δυνατή μόνο σε βασικές υπηρεσίες με την αυστηρή έννοια του όρου...». Και καταλήγει η έκθεση «... η Επιτροπή καλεί τη Διοικούσα Επιτροπή (Δ.Ε.) της Δ.Ο.Ε. να εγκρίνει την ακόλουθη σύσταση: «Η Επιτροπή προτείνει να ξεκινήσει η Κυβέρνηση διαπραγματεύσεις με τις πιο αντιπροσωπευτικές οργανώσεις εργοδοτών και εργαζομένων με σκοπό την εξέταση μέτρων που θα διασφαλίζουν ότι η υποχρεωτική διαιτησία είναι δυνατή μόνο σε βασικές υπηρεσίες με την αυστηρή έννοια του όρου».

β) Το άρθρο 4 της ΔΣΕ 98/1949 που κυρώθηκε με το ν.δ. 4205/1961 αναφέρει ότι «Δέον να λαμβάνονται, εφ' όσον είναι τούτο αναγκαίον, μέτρα ανταποκρινόμενα εις τας εθνικάς συνθήκας δι' ών να ενισχύεται και να προωθήται η εις ευρύτατην κλίμακα ανάπτυξης και χρησιμοποίησις διαδικασιών, δι' ών εργοδοται και εργοδοτικάί οργανώσεις αφ' ενός και οργανώσεις εργαζομένων αφ' ετέρου να έρχονται εκουσίως εις διαπραγματεύσεις δια την, δια συλλογικών συμβάσεων ρύθμισιν των όρων απασχολήσεως».

Επίσης το άρθρο 6 της ΔΣΕ 154/1981 που κυρώθηκε με το ν. 2403/1996 αναφέρει ότι «... Οι διατάξεις της Σύμβασης αυτής δεν παρεμποδίζουν τη λειτουργία συστημάτων επαγγελματικών σχέσεων στα οποία η συλλογική διαπραγμάτευση λαμβάνει χώρα στο πλαίσιο μηχανισμών ή θεσμών συμφιλίωσης και/ή διαιτησίας στους οποίους μετέχουν εκούσια τα μέρη της συλλογικής διαπραγμάτευσης».

Τέλος το άρθρο 16 του ν. 1876/1990 ορίζει ότι «1. Προσφυγή στη διαιτησία μπορεί να γίνεται:

- α) σε οποιοδήποτε στάδιο των διαπραγματεύσεων με κοινή συμφωνία των μερών
- β) μονομερώς από οποιοδήποτε μέρος, εφ' όσον το άλλο μέρος αρνήθηκε τη μεσολάβηση
- γ) μονομερώς από συνδικαλιστικές οργανώσεις των εργαζομένων εφ' όσον αποδέχονται την πρόταση του μεσολαβητή που απορρίπτει ο εργοδότης
- δ) ειδικώς για τις επιχειρησιακές συλλογικές συμβάσεις καθώς και για τις συμβάσεις των επιχειρήσεων και οργανισμών κοινής ωφέλειας δικαίωμα προσφυγής στη διαιτησία έχει το μέρος που αποδέχεται την πρόταση του μεσολαβητή που απορρίπτει το άλλο μέρος...».

Η βασική σύμβαση του διεθνούς δικαίου που διέπει τη συλλογική αυτονομία είναι η Σύμβαση 98/1949. Η νεώτερη σύμβαση 154/1981 δε μεταβάλλει ουσιωδώς τους βασικούς κανόνες που είχε θεσπίσει προηγουμένως ο διεθνής νομοθέτης και δεν επιφέρει, συνεπώς, αξιόλογες αλλαγές σ' αυτούς.

Τα δικαστήρια μας, ερμηνεύοντας το άρθρο 4 της ΔΣΕ 98/1949 δέχονται παγίως ότι η παραπάνω διάταξη περιέχει απλώς οδηγίες στον Έλληνα νομοθέτη για τη λήψη των αναγκαίων κατά περίπτωση μέτρων, προκειμένου να ενισχυθεί ο θεσμός των συλλογικών διαπραγματεύσεων για τη ρύθμιση των όρων εργασίας με συλλογικές συμβάσεις (πρβλ. ΟΛΣΤΕ 2289/1987 ΕεργΔ 1987 σ. 1040 επ ΟΛΑΠ 228/1982 Ε Εργ Δ 1982, σελ. 446 επ ΟΛ ΣΤΕ 4555-6/1996 Εργ.Δ. 1997, 197 επ.)

Στο πλαίσιο λοιπόν της Ελληνικής έννομης τάξης επικρατεί η άποψη ότι η ΔΣΕ 98/1949 αλλά και η ΔΣΕ 154/1981 δεν περιέχουν ορισμούς με από περιεχόμενο αλλά απευθύνουν οδηγίες στον εσωτερικό νομοθέτη για τη ρύθμιση του θεσμού των συλλογικών διαπραγματεύσεων με βάση τις κατευθύνσεις της. Αυτό προκύπτει και από τη διατύπωση της

πλειονότητας των άρθρων της ΔΣΕ 154/1981: Το άρθρο 5 προβλέπει ότι «1. Πρέπει να λαμβάνονται μέτρα που να συμβιβάζονται με τις εθνικές συνθήκες με σκοπό την προώθηση της συλλογικής διαπραγμάτευσης. 2. Τα μέτρα θα πρέπει να έχουν τους παρακάτω σκοπούς:

- α) να είναι δυνατή η συλλογική διαπραγμάτευση...
- β) να επεκτείνεται προοδευτικά η συλλογική διαπραγμάτευση...
- γ) να ενθαρρύνεται η ανάπτυξη διαδικαστικών κανόνων...
- δ) να μην εμποδίζεται η συλλογική διαπραγμάτευση...
- ε) να θεσπίζονται τα όργανα και οι διαδικασίες...»

Ακολουθεί το αναφερθέν άρθρο 6 που ορίζει ότι τα μέτρα που θα ληφθούν σε εκτέλεση της Σύμβασης «δεν παρεμποδίζουν» θεσμούς συμφιλίωσης και διαιτησίας στους οποίους οι κοινωνικοί εταίροι μετέχουν εκούσια.

Από τη διατύπωσή του δεν προκύπτει ευθεία άμεση και απόλυτη απαγόρευση κάθε μορφής διαιτησίας στην οποία τα μέρη δεν προσέρχονται οικειοθελώς.

Η ΔΣΕ 154/1981 δεσμεύει απλώς τα συμβαλλόμενα μέρη να διαμορφώσουν, λαμβανομένων πάντοτε υπόψη των εθνικών ιδιαιτεροτήτων, (βλ. Ολ ΑΠ 626/1980 Ε Εργ. Δ 39 σελ. 566), ένα σύστημα στο οποίο προτεραιότητα θα έχει σαφώς η συλλογική αυτονομία με την μορφή των ελεύθερων συλλογικών διαπραγματεύσεων. Δεν απαγορεύεται συνεπώς προκαταβολικά και μάλιστα να συνυπάρχει ως τελευταίο καταφύγιο, σε ένα σύστημα επίλυσης συλλογικών διαφορών, το στοιχείο της υποχρεωτικότητας, τηρουμένης βέβαια της αρχής της αναλογικότητας και εφόσον δεν αναιρείται και δε συμπιέζεται κατά τρόπο μη ανεκτό η συλλογική διαπραγμάτευση.

Το ερώτημα εντοπίζεται λοιπόν στο αν το υπόψη κάθε φορά σύστημα διαιτητικής επίλυσης των συλλογικών διαφορών, με τα ενδεχόμενα στοιχεία υποχρεωτικότητας του εναρμονίζεται με το άρθρο 6 της ΔΣΕ 154/1981.

Στο ν.1876/90 η διαιτητική επίλυση των συλλογικών διαφορών εργασίας καταλείπεται κατ' αρχήν στη συλλογική αυτονομία (άρθρο 16 παρ. 1). Οι τρεις περιπτώσεις μονομερούς προσφυγής στη Διαιτησία

απαριθμούνται αποκλειστικά: από οποιοδήποτε μέρος εφόσον το άλλο αρνήθηκε τη μεσολάβηση, από συνδικαλιστικές οργανώσεις των εργαζομένων εφόσον αποδέχονται την πρόταση του μεσολαβητή που απορρίπτει ο εργοδότης και ειδικά για τις επιχειρησιακές συλλογικές συμβάσεις και για τις συμβάσεις των επιχειρήσεων και Οργανισμών Κοινής Ωφελείας από το μέρος που αποδέχεται την πρόταση του μεσολαβητή που απορρίπτει το άλλο.

Η διαιτησία ενεργοποιείται έτσι σε μας μονομερώς μόνο μετά την αποτυχία τόσο των διαπραγματεύσεων όσο και της προσφυγής στη διαδικασία μεσολάβησης. Δεν υποκαθιστά δηλαδή αλλά υποστηρίζει την ελλειμματική συλλογική αυτονομία, όταν οδηγείται σε αδιέξοδο.

Δεν πρέπει εξάλλου να παραβλεφθεί ότι η διαιτησία επενεργεί και ως εύλογη κύρωση για το μέρος που με τη συμπεριφορά του ανατρέπει το πλαίσιο διαλόγου, το οποίο δημιουργεί η μεσολάβηση τρίτου.

Πρέπει επίσης να σημειωθεί ότι η μονομερής προσφυγή σε διαιτησία κατά το ν. 1876/90 αποτελεί επιβεβλημένη και ήπια μορφή παρέκκλισης από τις συλλογικές διαπραγματεύσεις, δεν προβλέπεται σε γενικευμένη έκταση αλλά επιφυλάσσεται κατ' εξαίρεση μόνο σε περιπτώσεις κατά τις οποίες οι διαπραγματεύσεις οδηγούνται σε αδιέξοδο (βλ. Εφ. Αθηνών 3373/2002) και υφίσταται απτός κίνδυνος είτε ανεξέλεγκτης συνέχισης της σύγκρουσης εργαζομένων-εργοδοτών είτε κατΐσχυσης των συμφερόντων του ισχυρότερου μέρους που αρνείται κάθε συμβιβαστική πρόταση και μεσολάβηση. Με το άρθρο 16 του ν. 1876/90, η Πολιτεία θεσπίζει μία δικλείδα ασφαλείας για να εγγυηθεί την ειρήνη στον εργασιακό χώρο σε περίπτωση πλήρους αδυναμίας για ανεύρεση λύσης από τα μέρη της συλλογικής διαφοράς. Η επιλογή αυτή εναρμονίζεται πλήρως με την καθ' όλα εύλογη θέση της Επιτροπής Εμπειρογνομόνων της Δ.Ο.Ε. η οποία δέχεται (βλ. αναλυτικότερα Ι. Κουκιάδη Η αμφισβήτηση της συνταγματικότητας του συστήματος διαιτησίας -ν. 1876/90- Ε. Εργ. Δ. 1998 σελ. 535-536) ότι έπειτα από παρατεταμένες και άκαρπες συλλογικές διαπραγματεύσεις η παρέμβαση δημόσιας αρχής μπορεί να δικαιολογείται, όταν καθίσταται εμφανές ότι το αδιέξοδο δεν μπορεί να λυθεί παρά μόνο με κρατική παρέμβαση.

Ο εντελώς επικουρικός χαρακτήρας της μονομερούς προσφυγής στη διαιτησία δεν προκύπτει μόνο από τις εξαιρετικές περιπτώσεις στις οποίες προβλέπεται, αλλά και από την ειδικότερη δομή και διάρθρωση της διαδικασίας διαιτησίας και των δυνατοτήτων που παρέχει ο νόμος

στα μέρη. Εντελώς συνοπτικά μπορεί να αναφερθούν στο σημείο αυτό ότι ο νόμος δεν αποκλείει την έναρξη ή τη συνέχιση των διαπραγματεύσεων ακόμη και στο στάδιο της μεσολάβησης ή της διαιτησίας και επιτρέπει στα μέρη, είτε με συλλογικές συμβάσεις εργασίας είτε με ειδική συμφωνία να επιλέξουν τον τρόπο λύσης της συλλογικής διαφοράς σε περίπτωση αποτυχίας των διαπραγματεύσεων, αποκλείοντας τη διαδικασία της διαιτησίας του νόμου. Επιπλέον το σώμα των διαιτητών δεν επιβάλλεται από το κράτος αλλά επιλέγεται από τους εκπροσώπους των ενδιαφερομένων που συμμετέχουν στο ΔΣ του Ο.ΜΕ.Δ.

Από τα παραπάνω προκύπτει κατά τρόπο σαφή ότι το σύστημα του ν. 1876/1990 προβλέπει μόνον ως τελευταίο καταφύγιο τη μονομερή προσφυγή στη διαιτησία σε απολύτως εξαιρετικές περιπτώσεις αδιεξόδου των συλλογικών διαπραγματεύσεων, με διαδικασία που επιτρέπει σε κάθε περίπτωση την επαναφορά των μερών στο διάλογο. Ως εκ τούτου είναι συμβατό με τις ΔΣΕ 98/1949 και 154/1981 οι οποίες επιβάλλουν στον εθνικό νομοθέτη να ενισχύει στο μέτρο του δυνατού, τις ελεύθερες συλλογικές διαπραγματεύσεις χωρίς πάντως να αποκλείουν κατά τρόπο απόλυτο την κρατική παρέμβαση σε περίπτωση διαπραγματευτικού αδιεξόδου.

γ) Το άρθρο 22 παρ. 2 Συντάγματος ορίζει ότι: «Με νόμο καθορίζονται οι γενικοί όροι εργασίας, που συμπληρώνονται από τις συλλογικές συμβάσεις εργασίας συναπτόμενες με ελεύθερες διαπραγματεύσεις και αν αυτές αποτύχουν με τους κανόνες που θέτει η διαιτησία».

Ο Συντακτικός λοιπόν νομοθέτης αναγνωρίζει το προβάδισμα στις ελεύθερες συλλογικές διαπραγματεύσεις, δεν επιτρέπει όμως οι συλλογικές διαφορές να οδηγούν, σε περίπτωση αδιεξόδου, σε διαρκείς συλλογικούς εργατικούς αγώνες ούτε στην επιβολή της λύσης που υπαγορεύει η εκάστοτε ισχυρότερη πλευρά. Γι' αυτό ακριβώς επιβάλει στον κοινό νομοθέτη να οργανώνει σύστημα διαιτησίας και να θέτει στη διάθεση των κοινωνικών εταίρων μηχανισμούς διαιτητικής επίλυσης των διαφορών της σε περίπτωση αποτυχίας των διαπραγματεύσεων. Απώτερος σκοπός του συντακτικού νομοθέτη είναι η επιβολή ευρυθμίας στις εργασιακές σχέσεις, η διασφάλιση της κοινωνικής ειρήνης και κατ' επέκταση, η εξυπηρέτηση του γενικότερου συμφέροντος στην ευαίσθητη περιοχή των σχέσεων των κοινωνικών εταίρων (βλ. Γ. Λεβέντη, Συλλογική αυτονομία και κρατικός παρεμβατισμός στο εργατικό δίκαιο,

Αθήνα-Κομοτηνή, 1981 σ. 321).

Όταν το άρθρο 22 παρ. 2 του Συντάγματος αναφέρεται σε διαιτησία που θέτει κανόνες σε υποκατάσταση των ελεύθερων διαπραγματεύσεων, εννοεί ασφαλώς διαιτητικές αποφάσεις που θα έχουν κανονιστική ισχύ, ισχύ δηλαδή κανόνα αναγκαστικού δικαίου για τα μέρη της διαφοράς αναφορικά με τις εργασιακές σχέσεις που υπάγονται στο πεδίο ισχύος τους (βλ. Αλ. Καρακατσάνης, Συλλογικό Εργατικό Δίκαιο, 3η έκδοση Αθήνα-Κομοτηνή 1992, σ. 203-204).

Σκοπός λοιπόν του Συντάγματος ήταν να κατοχυρώσει την υποχρεωτική διαιτησία, αφού η προαιρετική διαιτησία δεν είναι ασυμβίβαστη με τη συλλογική αυτονομία και ως εκ τούτου η διακεκριμένη αναφορά της στο άρθρο 22 παρ. 2 Συντάγματος δε θα είχε νόημα (βλ. Γ. Λεβέντη, Συλλογική αυτονομία και κρατικός παρεμβατισμός στο εργατικό δίκαιο, Αθήνα-Κομοτηνή, 1981, σ. 44-45).

Αλλά και στην ελληνική έννομη τάξη επικρατεί η γνώμη ότι η υποχρεωτική διαιτησία είναι συμβατή με το άρθρο 22 παρ. 2 Συντάγματος (βλ. ΣΤΕ 2370/1984, Ε. Εργ. Δ. 1985, σ. 141, ΣΤΕ 3929/1986 Ε. Εργ. Δ. 1986, σ. 692, ΣΤΕ 2620/1991 Ε Εργ. Δ. 1991, σ. 924).

δ) Συμπερασματικά με τα άρθρα 14 επ. ν.1876/1990 έχει θεσπισθεί ένας μηχανισμός επίλυσης συλλογικών διαφορών που είναι απόλυτα συμβατός προς τις αρχές που διέπουν το σύστημα ελεύθερων διαπραγματεύσεων το οποίο υπαγορεύουν οι 98 και 154 ΔΣΕ.

Δεν είναι τυχαίο ότι ο μηχανισμός αυτός θεσπίστηκε με τη συναίνεση όλων των πλευρών, ότι για χρονικό διάστημα πλέον των 12 ετών λειτούργησε άψογα, χωρίς να πληγεί από οποιαδήποτε πλευρά και ό,τι παγίως αντιμετωπίζεται από τη νομολογία ως ρύθμιση σύμφωνη και με τις προαναφερόμενες ΔΣΕ και με τα άρθρα 22 παρ. 2 και 23 του Συντάγματος.

Ειδικώς όσον αφορά τη ρύθμιση του άρθρου 16 παρ. 1 εδ. γ' ν. 1876/1990, με την οποία αναγνωρίζεται στις αναγραφόμενες στη διάταξη αυτή εργατικές συνδικαλιστικές οργανώσεις δικαίωμα μονομερούς προσφυγής σε μία διαιτησία, με εχέγγυα ανεξαρτησίας από το κράτος και αμεροληψίας, αυτή είναι το λογικά και πρακτικά αναγκαίο αντίρροπο για την αποτροπή του κινδύνου να καθορίζει μονομερώς την τύχη των συλλογικών διαπραγματεύσεων η εργοδοτική πλευρά με την

απολύτως δραστική άρνησή της να προωθηθεί η διαδικασία επίλυσης της συλλογικής διαφοράς σε μία φάση όπου η ίδια έχει αποκόψει το δρόμο των συλλογικών διαπραγματεύσεων με την απόρριψη της πρότασης του μεσολαβητή. Η αντίθετη λύση οδηγεί κατ' αποτέλεσμα είτε σε εύνοια προς την εργοδοτική πλευρά, η οποία μπορεί να καθορίζει με την άρνησή της μονομερώς την εξέλιξη των πραγμάτων, είτε σε εκρηκτικές καταστάσεις και μάλιστα στα ευρύτατα πεδία αντιπαράθεσης στα οποία αφορά η ρύθμιση του άρθρου 16 παρ. 1, εδ. γ' ν. 1876/1990 (σε εθνικό, κλαδικό ή ομοιοεπαγγελματικό επίπεδο).

Τον τελευταίο αυτό κίνδυνο δε φαίνεται να αρνείται και η πρόσφατη υπ' αριθμ. 2261/2003 Έκθεση της Επιτροπής Συνδικαλιστικής Ελευθερίας, η οποία προβαίνει απλώς στην ήπια σύσταση να «ξεκινήσουν διαπραγματεύσεις», στο πλαίσιο της δυνατότητας που προβλέπει άλλωστε ο ίδιος ο νόμος 1876/1990, ο οποίος, όπως αναπτύχθηκε ορίζει με τα άρθρα 2 παρ. 8 και 14 παρ. 2 ότι η προβλεπόμενη στο νόμο ρύθμιση της διαδικασίας επίλυσης συλλογικών διαφορών είναι επικουρική σε σχέση με ρυθμίσεις οριζόμενες είτε σε συλλογικές συμβάσεις εργασίας είτε σε συμφωνίες των μερών.

Η σύσταση αυτή η οποία είναι πρόδηλο ότι δεν θέτει ούτε θα μπορούσε να θέτει κανόνες δικαίου, αφορά «την εξέταση μέτρων» από τα μέρη που καλούνται να προβούν σε διαπραγματεύσεις, λαμβάνοντας υπόψη τους το περιεχόμενο των ΔΣΕ 98 και 154.

Οι διεθνείς αυτές συμβάσεις εργασίας «δεν παρεμποδίζουν τη λειτουργία συστημάτων επαγγελματικών σχέσεων στα οποία η συλλογική διαπραγμάτευση λαμβάνει χώρα στο πλαίσιο μηχανισμών ή θεσμών συμφιλίωσης και/ή διαιτησίας» (άρθρο 6 της 154 ΔΣΕ) υπό την προϋπόθεση φυσικά της εκούσιας υπαγωγής των μερών στη διαδικασία συλλογικής διαπραγμάτευσης ως σύνολο, η οποία μπορεί να περιέχει -σε επιμέρους βήματα κατά την κίνηση της διαδικασίας- και «μηχανισμούς ή θεσμούς συμφιλίωσης και/ή διαιτησίας», όπως συμβαίνει, ύστερα από προσεκτική στάθμιση των εκατέρωθεν συμφερόντων, και με τη ρύθμιση του άρθρου 16 ν.1876/1990.

Επιπρόσθετα οι ίδιες παραπάνω ΔΣΕ επιτάσσουν ρητά ότι για την προώθηση της συλλογικής διαπραγμάτευσης «πρέπει να λαμβάνονται μέτρα που να συμβιβάζονται με τις εθνικές συνθήκες» (άρθρο 5 παρ. 1 της 154 ΔΣΕ και άρθρο 4 της 98 ΔΣΕ). Συνεπώς η προβλεπόμενη στα άρθρα 14-16 του ν.1876/1990 διαδικασία μεσολάβησης και διαιτησίας

είναι συμβατή με τα άρθρα 22 παρ. 2 και 23 του Συντάγματος αλλά και με τη ΔΣΕ 154/1981 που κυρώθηκε με το ν.2403/1996.

- B. Προβάλλεται επίσης ο ισχυρισμός ότι ο ΣΤΕΒ δεν έχει τη μορφή της συνδικαλιστικής οργάνωσης όπως προβλέπεται από τις διατάξεις του Ν.1264/82 (άρθρ.7 παρ.1 τις συναφές και το άρθρο 1 παρ.3β) και δε νομιμοποιείται για τη σύναψη ομοιοεπαγγελματικής ΣΣΕ, διότι μέλη αυτού είναι επιστήμονες όλων σχεδόν των ειδικοτήτων του Πανεπιστημίου και του Πολυτεχνείου, καθώς και των αποφοίτων ΤΕΙ, γεγονός που αποκλείει τον ομοιοεπαγγελματικό χαρακτήρα του Σωματείου αυτού για σύναψη ΣΣΕ.

Οι ισχυρισμοί όμως αυτοί είναι αβάσιμοι κατά τη γνώμη μου διότι:

Με βάση το Σύνταγμα του 1975 και ειδικότερα με τα άρθρα 23 του 22 παρ.2 επιτυγχάνεται η άμεση κατοχύρωση των συνδικαλιστικών ελευθεριών.

Η διάταξη του άρθρου 23 διασφαλίζει τη συνδικαλιστική ελευθερία με τα συναφή προς αυτή δικαιώματα και υποχρεώνει το κράτος να λαμβάνει τα προσήκοντα μέτρα για την ακώλυτη άσκησή τους, η διάταξη του άρθρου 22 παρ.2 αναφέρεται άμεσα στο θεσμό της συλλογικής συμβάσεως και οριοθετεί τις σχέσεις της με το νόμο, ενώ η παρ. 2του άρθρου 23 κατοχυρώνει άμεσα το δικαίωμα στην απεργία των εργαζομένων. Από την άλλη μεριά η παραπάνω κατοχύρωση περιορίζεται από τη ρήτρα νομιμότητας και από ειδικούς περιορισμούς για ορισμένες κατηγορίες εργαζομένων (άρθρο 23 παρ.3, άρθρο 12 παρ.4).

Τέλος θα πρέπει να επισημάνουμε τις γενικές διατάξεις των άρθρων 8 και 11 της δ.σ. εργασίας 87 και κυρίως της παρ.2 του άρθρου 8, με την οποία ορίζεται ότι η νομοθεσία δεν πρέπει να εφαρμόζεται «κατά τρόπον προσβάλλοντα τας υπό της παρούσης συμβάσεως, προβλεπόμενα διασφαλίσεις» και τη δ.σ. εργ.αρ.98 η οποία αποτελεί συμπλήρωση της προηγούμενης και με βάση την οποία κατοχυρώνεται κυρίως το συνδικαλιστικό δικαίωμα από τις προσβολές που προέρχονται από τους ιδιώτες. Η σχετική συνδικαλιστική ελευθερία κατοχυρώνεται ευθέως, όπως αναφέρθηκε, από τις δ.σ.εργ. και το Σύνταγμα.

Η ίδρυση της συνδικαλιστικής οργάνωσης είναι απόρροια της ατομικής συνδικαλιστικής ελευθερίας. Από την κατοχύρωση αυτή προκύπτει η προστασία της απέναντι στην κρατική εξουσία, την εργοδοτική και των

ιδίων των συνδικαλιστικών οργανώσεων.

Η θετική συνδικαλιστική ελευθερία περιλαμβάνει το δικαίωμα κάθε εργαζόμενου για σύσταση συνδικαλιστικής οργάνωσης, για ελεύθερη συμμετοχή σε συνδικαλιστική οργάνωση που προϋπάρχει και για την παραμονή του σ' αυτήν.

Ιδιαίτερα θα πρέπει να μνημονεύσουμε το άρθρο 2 της δ.σ.εργ.αρ.87 που ορίζει ότι «οι εργαζόμενοι και οι εργοδότες δικαιούνται άνευ οιασδήποτε διακρίσεως και άνευ προηγουμένης αδείας να συσταθούν οργανώσεις της εκλογής τους και να καθίστανται μέλη των οργανώσεων τούτων υπό μόνο τον όρο να συμμορφούνται προς τα καταστατικά των εν λόγω οργανώσεων»

(βλ. σχετικά με το θέμα αυτό το καταστατικό του ΣΕΒ, που μάλλον είναι σύμφωνα με αυτό, πρωτοβάθμια εργοδοτική συνδικαλιστική οργάνωση αλλά έχει μέλη του και μεμονωμένες επιχειρήσεις (εταιρείες), και εργοδοτικές ενώσεις (κλαδικές ή περιφερειακές), που μάλλον μπορούν να είναι μέλη δευτεροβάθμιων εργοδοτικών συνδικαλιστικών οργανώσεων. Και αυτό, όπως πολύ σωστά αναφέρει σχετικό κείμενο του ΣΕΒ με το τίτλο «Η ΔΟΜΗ ΤΟΥ ΣΕΒ», «για να ανταποκριθεί στην αποστολή και τις επιδιώξεις του ο ΣΕΒ αναπροσαρμόζει και εκσυγχρονίζει την εσωτερική του δομή ανάλογα με τις μεταβαλλόμενες συνθήκες και η σημερινή εσωτερική του δομή, ενισχύει την επικοινωνία και το διάλογο και του προσδίδει λειτουργική ευελιξία»).

Η κατοχύρωση της ελευθερίας συστάσεως απέναντι στην κρατική εξουσία σημαίνει ότι είναι αντισυνταγματικοί οι νόμοι που θεσπίζουν απαγορεύσεις και περιορισμούς που παρακωλύουν την ελεύθερη σύσταση συνδικαλιστικών οργανώσεων και την ελεύθερη συμμετοχή σ' αυτές των ενδιαφερομένων.

Το όλο θέμα των διατυπώσεων που επιβάλλονται για τη σύσταση της συνδικαλιστικής οργάνωσης αντιμετωπίζεται από τις δ.σ.εργ.αρ.87.

Το άρθρο 3 της σύμβασης αναγνωρίζει την προτεραιότητα των καταστατικών απέναντι στο νόμο.

Με την προτεραιότητα των καταστατικών διασφαλίζεται βέβαια κατά κύριο λόγο η ελευθερία στο περιεχόμενο του καταστατικού και γενικά η εσωτερική αυτονομία. Ενδιαφέρει όμως και την ελεύθερη σύσταση γιατί δίνεται προτεραιότητα στη θέληση των ενδιαφερομένων για τον καθορισμό των θεμάτων που επηρεάζουν το καθεστώς της ίδρυσης,

όπως για παράδειγμα είναι ο καθορισμός των γεωγραφικών και επαγγελματικών ορίων στη δράση της οργάνωσης (βλ. άρθρ.2 δ.σ.εργ. αρ.87 και κυρίως τη θεμελιώδη φράση «να συνιστούν οργανώσεις της εκλογής των» που επιτρέπει την ελευθερία οργάνωσης σε τοπικό, περιφερειακό, εθνικό ή και διεθνές επίπεδο, την ελευθερία οργάνωσης κλαδικών ή διακλαδικών (πχ. Ομοσπονδία Κλωστοϋφαντουργών-Ιματισμού-Δέρματος) κ.λπ. οργανώσεων και την ελευθερία του ιδεολογικού προσανατολισμού).

Παράλληλα το άρθρο 8 της δ.σ.εργ.87 που αναφέρεται στο γενικά θεμιτό περιορισμό την νομιμότητας ίδρυσης των συνδικαλιστικών οργανώσεων, θέτει τον αντιπεριορισμό ότι δεν μπορεί ο νόμος με τη σειρά του να προσβάλλει τις εγγυήσεις της διεθνούς σύμβασης για την ελεύθερη σύστασή τους.

Η κατοχύρωση της συνδικαλιστικής ελευθερίας εμπεριέχει ως ατομική συνδικαλιστική ελευθερία το δικαίωμα πολλαπλής συμμετοχής και ως συλλογική συνδικαλιστική ελευθερία, την αρχή της πολλαπλότητας των συνδικαλιστικών οργανώσεων.

Η επιλογή του είδους της οργάνωσης που θα συσταθεί ανήκει στις θεμελιώδεις συνδικαλιστικές ελευθερίες. Ο ν.1264/82 δε θέτει ως προϋπόθεση ίδρυσης συνδικαλιστικής οργάνωσης τη συνάφεια του επαγγέλματος ή του κλάδου, αρκούμενος στην ιδιότητα του μισθωτού. Η ομοιογένεια στην κοινότητα των συμφερόντων που εκπροσωπούνται δεν αποτελεί ουσιώδες στοιχείο και γι' αυτό είναι δυνατή η συγκρότηση συνδικαλιστικών οργανώσεων με ετερόκλητα επαγγελματικά συμφέροντα.

Ανήκει λοιπόν στους ενδιαφερομένους να προσδιορίσουν το κοινό συμφέρον που τους ενώνει, σε ποια έκταση συμπίπτουν τα συμφέροντά τους και πώς αυτά θα προαχθούν (βλ. άρθρ.2δ.σ.εργ.87) περιοριζόμενων έτσι των δικαστηρίων κατά τη σύσταση μίας συνδικαλιστικής οργάνωσης, στον έλεγχο της νομιμότητας και όχι της σκοπιμότητας, πράγμα που σημαίνει ότι απλώς επαληθεύει την ύπαρξη των νομίμων όρων για ίδρυση συνδικαλιστικής οργάνωσης (όροι ιδρυτικής πράξης, όροι καταστατικών κατ' άρθρο 80 και 81 Α.Κ.).

6. Με βάση όσα εκτέθηκαν η ΑΠΟΦΑΣΗ μου έχει ως εξής:

Άρθρο 1

Πεδίο Εφαρμογής

Στις διατάξεις της παρούσας, υπάγονται οι χημικοί μηχανικοί, απόφοιτοι Α.Ε.Ι, Πολυτεχνικών ή Πανεπιστημιακών Σχολών του Εσωτερικού και αναγνωριζόμενων ως ισοτίμων προς αυτές σχολών του εξωτερικού, που απασχολούνται σε βιομηχανικές επιχειρήσεις, οποιουδήποτε είδους, σε ολόκληρη τη χώρα, με σχέση εξαρτημένης εργασίας, με αντικείμενο το σχεδιασμό, την επίβλεψη λειτουργίας βιομηχανικών εγκαταστάσεων και διαδικασιών (Π.Δ 274/1997), ανεξάρτητα αν επιπροσθέτως προς τα ανωτέρω απασχολούνται και με διοικητικά ή εμπορικά καθήκοντα και είναι μέλη του Συλλόγου Τεχνικών Επιστημόνων Βιομηχανίας (ΣΤΕΒ).

Άρθρο 2

Βασικοί Μηνιαίοι Μισθοί

1. Οι βασικοί μηνιαίοι μισθοί των εργαζομένων που αφορά η παρούσα ρύθμιση, όπως είχαν διαμορφωθεί την 4-3-2004, με βάση τις διατάξεις της υπ' αριθμ. 33/2003 δ.α., αυξάνονται από 5-3-2004 κατά ποσοστό 4,5% και όπως θα έχουν διαμορφωθεί στις 31-8-2004 αυξάνονται περαιτέρω από 1-9-2004 κατά ποσοστό 2,5%.
2. Ως υπηρεσία θεωρείται η χρονική διάρκεια από την απόκτηση του διπλώματος του ΕΜΠ ή άλλης ισότιμης με το ΕΜΠ σχολής του εσωτερικού ή εξωτερικού. Η προϋπηρεσία αποδεικνύεται με βεβαίωση του ΤΕΕ και του ΣΤΕΒ.
3. Επί των ανωτέρω βασικών μηνιαίων μισθών υπολογίζονται και τα προβλεπόμενα από προηγούμενες συλλογικές ρυθμίσεις επιδόματα.

Άρθρο 3

Επιδόματα

1. Επίδομα μεταπτυχιακών σπουδών
  - α) Στους υπαγομένους στην παρούσα που είναι κάτοχοι τίτλου μεταπτυχιακών σπουδών επιπέδου Master χορηγείται επίδομα εκ ποσοστού 5% επί των παραπάνω βασικών μισθών τους, όπως διαμορφώνονται κάθε φορά.
  - β) Στους υπαγομένους στην παρούσα, που είναι κάτοχοι τίτλου μεταπτυχιακών σπουδών επιπέδου Διδακτορικού χορηγείται επίδομα εκ ποσοστού 13% επί των παραπάνω βασικών μισθών τους, όπως διαμορφώνονται κάθε φορά.
2. Επίδομα Τέκνων

Χορηγείται επίδομα τέκνων 5% για κάθε παιδί εργαζομένου που υπάγεται στην

παρούσα, ανεξαρτήτως αριθμού παιδιών. Το επίδομα αυτό καταβάλλεται μέχρι και τη συμπλήρωση του 20ου έτους της ηλικίας κάθε παιδιού όταν αυτό δεν εργάζεται, ή μέχρι τη συμπλήρωση του 25ου έτους της ηλικίας για τα παιδιά που σπουδάζουν σε Ανώτατη ή Ανώτερη Σχολή του εσωτερικού ή εξωτερικού, αναγνωρισμένη από το Κράτος, ανεξαρτήτως φύλου.

3. Επίδομα Γλώσσας

Το ήδη χορηγούμενο επίδομα ξένης γλώσσας εκ ποσοστού 6% αυξάνεται και διαμορφώνεται σε 7%.

Άρθρο 4 **Ρυθμίσεις Ε.Γ.Σ.Σ.Ε.**

Όλοι οι θεσμικοί όροι των ΕΓΣΣΕ όπως συμπληρώθηκαν με την από 24.5.2004 ομοία ισχύουν για τους υπαγόμενους στην παρούσα μισθωτούς.

Άρθρο 5 **Διατήρηση Ρυθμίσεων**

Κατά τα λοιπά εξακολουθούν να ισχύουν οι όροι της υπ' αριθμ. 33/2003 Δ.Α καθώς και των προηγούμενων συλλογικών ρυθμίσεων, εφόσον δεν τροποποιούνται με την παρούσα.

Άρθρο 6 **Αρχή Ευνοϊκότερης Ρύθμισης**

Αποδοχές ανώτερες από αυτές που καθορίζονται με την παρούσα, ή ευνοϊκότεροι όροι εργασίας που προβλέπονται από νόμους, διατάγματα, υπουργικές αποφάσεις, συλλογικές συμβάσεις, διαιτητικές αποφάσεις, εσωτερικούς κανονισμούς, έθιμα ή ατομικές συμβάσεις εργασίας δε θίγονται από τις διατάξεις της παρούσας.

Άρθρο 7 **Έναρξη Ισχύος**

Η ισχύς της παρούσας αρχίζει από 5-3-2004.

*Ημερομηνία έκδοσης Διαιτητικής Απόφασης:
Αθήνα, 21 Μαΐου 2004*

Ο ΔΙΑΙΤΗΤΗΣ
ΛΑΜΠΡΟΣ ΣΕΜΠΟΣ